

Vabariigi Valitsuse 13. märtsi 2020. a korralduse nr 77 „Eriolukorra meetmete rakendamine“ muutmise korralduse seletuskiri

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra.

Eriolukorra lahendamiseks kehtestas Vabariigi Valitsus 13. märtsi 2020. a korraldusega nr 77 eriolukorra meetmed, mille eesmärk on tõkestada COVID-19 haigust põhjustava SARS-CoV-2 koroonaviiruse epideemilist levikut (edaspidi *VV korraldus nr 77*).

Käesoleva korraldusega nähakse ette piirangute leevendamine, kuna COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levik on vähenemas.

Muudatuste selgitused on toodud alljärgnevalt.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 muudetakse korralduse punkti 3¹ sõnastust. Kehtiva korralduse kohaselt võib õues toimuvatel spordi- ja liikumisüritustel olla osalejaid rühmas kuni kümme, kuid arvestades võistkondlike spordialade spetsiifikat ning rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud võistkondade suurust, on vaja teha erand võistkondlike sportmängude võistkondadele. Näiteks jalgpallis on rahvusvaheliste reeglite kohaselt väljakul korraga 11 mängijat, neile lisanduvad võistkonna varumängijad, treenerid ja abipersonal. Selleks, et võistkonnal oleks võimalik ühtse tervikuna vabas õhus treenida ning areneda, on vaja kehtestada võistkonnaaladele erand. Võistkondlike sportmängude aladeks on jalgpall, korvpall, käsipall, võrkpall, saalihoki, jäähoki, ragbi, kriket. Nendest väljas mängitakse enam kui 10-liikmeliste võistkondadega jalgpalli, ragbit ja kriketit. Praegu ei ole vaja erandit kehtestada kõigile võistkondadele, vaid ainult täiskasvanute rahvuskoondistele, et tagada nende järjepidev areng ning võistkondlik koostöö. Sellest tulenevalt ei ole mõjutatud isikute hulk ka suur.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 täiendatakse korralduse punkti 3². Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2020. a korraldusega nr 133 võimaldati eelnimetatud punkti kohaselt alates 2. maist 2020. a vabaõhumuuseumide ja muuseumide õues olevate eksponaatide külastamine.

Seni kehtiva korraldusega on keelatud külastada muuseumide ja näitusasutuste (edaspidi *asutus*) siseruume. Käesoleva korraldusega leevendatakse piiranguid ja võimaldatakse ka muuseumide ja näitusasutuste siseruumide külastamist, kui asutus täidab korraldusega kehtestatavoid tingimusi. Korralduse punkti 3² muudetakse ja nähakse ette, et liikumisvabaduse piirang muuseumide ja näitusasutuste kohta ei kehti, kui täidetakse korraldusega kehtestatavoid lisatingimusi.

Lisatingimuste eesmärk on maandada haiguse leviku riske. Tingimuste kehtestamise lähtekohaks on Terviseameti juhised, mille järgi on SARS-CoV-2 koroonaviiruse põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud käte kaudu. Samuti on viirusest mõjutatud eelkõige riskirühmad (sh vanemaealised).

Korraldusega nähakse ette seitse tingimust, mida asutused täitma peavad, et nad saaksid külastajaid vastu võtta:

- 1) Peab järgima peaministri 24. märtsi 2020. a korralduse nr 45 punktis 1 sätestatud liikumisvabaduse piiranguid: s.o 2 + 2 reeglit.

- 2) Rühmakülastuse korral lubatakse asutusse külastajaid maksimaalselt kümnestes rühmades. Ka rühmade puhul kehtib 2 + 2 reegel (v.a pered).
- 3) Asutus peab tagama külastajatele desinfitseerimisvahendite olemasolu külastuskohas.
- 4) Külastajatele avatud ruumides tuleb märgpuhastada sagedasti puudutatavaid pindu iga 2-4 tunni järel. Terviseameti [soovituste](#) kohaselt on mõistlik avalikes ruumides puutepindu puhastada iga 2-4 tunni järel. Samuti on soovituste kohaselt märgkoristus vajalik pinnal olevast mustusest lahti saamiseks. Asutus võib ise otsustada vastavalt võimalustele, kas kasutab pindade puhastamiseks vett ja puhastusvahendeid või lisaks ka desinfitseerimisvahendeid (mis on samuti märgpuhastus). Koroonaviiruste keskkonnastabiilsust hindavate uuringute kohaselt võib viirus säilida erinevatel pindadel kuni 3 päeva.
- 5) Interaktiivsete eksponaatide puhul võib asutus valida järgnevate variantide vahel:
  - a. Keelata esemete katsumine muuseumis, st välistada ajutiselt interaktiivsed eksponaadid.
  - b. Pakkuda interaktiivsete eksponaatide juures ühekordseid kindaid ja tagada nende ohutu käitlemine pärast kasutamist (nt paigaldada jalapedaaliga avatav kaanega prügikast. Hoiustada neid teistest jäätmetest eraldatuna suletud kotis ning käidelda 72 tunni möödudes tavajäätmetena).
  - c. Tagada, et personal puhastaks eksponaate pärast iga kasutust.
- 6) Kuna viirus võib levida ka saastunud pindadelt, siis ei ole lubatud külastajatele jagada füüsilisel kandjal olevaid tasuta infomaterjale (nt reklaambuklette, ohutusjuhised vmt). Asutus võib müüa tasuta infomaterjale.
- 7) Samal põhjusel ei ole ka lubatud korraldada ühiselt kasutatavate töövahenditega loovtöid ja töötubasid.

Kultuuriministerium on koostöös valdkonna asutuste ning Terviseametiga ette valmistanud ka [käitumisjuhendi](#), kus on toodud nii kohustuslikud miinimumnõuded kui ka nõuete täpsustused ja lisa soovitusel.

Lisaks selle korralduse tingimustele tuleb järgida ka teisi eriolukorra ajaks kehtestatud piiranguid:

- Mitte korraldada näitustega kaasnevaid avalikke üritusi (nt avamised, kohtumised kunstnikega, raamatuesitlused jmt), v.a juhul, kui avalike ürituste korraldamise keeld on riigis muutunud leebemaks või tervikuna tunnistatakse kehtetuks (Vabariigi Valitsuse korralduse nr 77 punkti 3 kohaselt on eriolukorra ajal kõik avalikud kogunemised, konverentsid keelatud).
- Mitte avada siseruumides lastealaseid ja mängutubasid seni, kuni vastav keeld on riigis muutunud leebemaks või tervikuna tunnistatakse kehtetuks (peaministri 14. märtsi 2020. a korralduse nr 29 punktiga 1 on kehtestatud viibimiskeeld laste mängutubades).
- Hoone tuulutamisel ja ventileerimisel järgida eriolukorra ajal [majandus- ja kommunikatsiooniministri 2. aprilli 2020. a määrust nr 8](#).

Eestis on Statistikaameti 2018. aasta andmetel 190 muuseumi 249 külastuskohaga. Aastane muuseumikülastuste koguarv on 3,38 miljonit, sh ca 1/3 nendest on välisriiklastest. Lisaks tegutseb Eestis umbes 90 näitusasutust (samuti 2018. a andmed), enamik väikesed kohalike omavalitsuste või omaalgatuslikud galeriid. Kunstinäituste külastajaid on galeriides ja näitusemajades hinnanguliselt 750 000 aastas.

Muuseumide sulgemine külastajatele 1,5 kuuks on tekitanud nende eelarvesse ca 2,33 miljoni euro suuruse puudujäägi. Seeläbi on mõjutatud üle Eesti ligi 2000 muuseumitöötajat.

Näitusasutustes ja neile professionaalseid teenuseid pakkuvates mikroettevõtetes töötab umbes 250 töötajat, näituste sulgemisest on otseselt puudutatud ka kunstnikud, keda on kokku sadu.

Muuseumide ja näitusasutuste külastuste lubamisega kasvab nakkusoht vähesel määral. Suuremas ohus on kinnistes ruumides vanemalised ja riskirühmad, kes võiksid soovituslikult kanda kaitsemaski (piisab ka tavalisest näokattest, kui on kaetud suu ja nina). Mõjutatud elanike arv on pigem väike, kuid samas on kokkupuudet ka abipersonaliga ning suureneb transpordikasutus. Samas võib muuseumide ja näitusasutuste külastamise võimaluse lisandumine vähendada suurte rahvamasside kogunemist matkaradadele, parkidesse või teistesse avalikesse ajaveetmispaikadesse. Piirangute leevendamine toetab Eesti elanike heaolu ning annab senisest suurema võimaluse praktiseerida vabaajategevusi ning maandatud riskidega sotsialiseeruda. Inimesed vajavad keerulistel aegadel tavapärasest rohkem harivat ja kultuurset meelelahutust. Muuseumid on praeguse aja piiranguid arvesse võttes kõige turvalisem kultuuri kogemise paik väljaspool kodu. Näitusesaalis on inimeste vahel kindlasti vähem otsekontakti kui kohvikus või kaubanduskeskustes – esemed ja maalid on puutekaugusest väljas, seinatekste saab lugeda eemalt ning ruumis liikudes on võimalik teistest inimestest kaugemale hoida. Muuseumid ja näitusasutused saavad olla sellistel aegadel kultuurseks tugipunktiks, et mõtestada ühiskonnas asetleidvaid muutusi. Hinnang muuseumide usaldusväärsusele on ühiskonnas ülikõrge. USA-s tehtud uuringu alusel (IMPACTS, aprill 2020) on muuseumid ka ühed esimestest asutustest, mida inimesed soovivad piirangute avamisel külastada. Muuseumidest eelistatakse enim kunstimuuseume, vähem teaduskeskusi.

Muuseumide ja näitusasutuste avamine võimaldab neil taastada vähemalt osaliselt teenitava omatulu, mis omakorda mõjub positiivselt tööhõivele ja valdkonna jätkusuutlikkusele. Samuti suurendab avamine tarbimist ja elavdab seega majandust, tuues sh riigikassasse piletitulult laekuva käibemaksu. Muuseumisektoril on ka laiem mõju loomemajandusele, kuna muuseumid kasutavad teistel loominguilistel aladel töötavaid inimesi (arhitektid, kunstnikud, disainerid, fotograafid, filmitegijad jt). Samuti on muuseumid olulised reklaamitellijad. Seega on muuseumisektori avamisel ning nende tulude taastamise võimaldamisel positiivne mõju ka muudele valdkondadele.

Korralduse punkti 1 alapunkti 3 kohaselt on lubatud koguneda õppeasutuse hoonesse õppetöö korraldamiseks, kui on täidetud korraldusest tulenevad nõuded. Lähtudes ohuhinnangutest ei ole liikumisvabaduse piirangutest haridusasutustes võimalik täielikult loobuda, aga sobivate tingimuste loomisel on võimalik osaliselt ka kooli ruumides toimuvale õppetööle naasta.

Eriolukorra meetmete leevendamise ajal on lubatud õppeasutuse ruumides õpe väiksemates rühmades. Distsantsi hoidmiseks on lubatud ühte ruumi koguneda kuni kümnest õpilasest, üliõpilasest või huvitegevuse harrastajatest koosnevatel rühmadel. Õpetaja, kõrgkoolis õppetööd korraldav akadeemiline töötaja või juhendaja on ruumis lisaks kuni kümnele õppijale ja harrastajale. Kuivõrd senised klassiruumid üldhariduskoolides on enamasti ehitatud arvestusega, et tavaolukorras saab ruumis õppida kuni 30 õppijat, on lähtutud sellest, et väiksem ruumis olijate arv võimaldab hoida piisavat distantsi.

Kümne õppija piirangust on omakorda erand nendeks juhtudeks, kui sooritatakse eksamit (erinevate haridusasutuste üleminekueksamid või lõpueksamid), riigieksamit ja kutseeksamit. Kuivõrd eksamite tegemine on võimalik korraldada suuremates ruumides (aulad, võimlad, suuremad auditooriumid, praktikabaasid), saab eksamite, riigieksamite ja kutseeksamite sooritamisel tuua eksamiruumi hajutatult rohkem õppijaid kui kümme. Erandi tegemisel

arvestati ka seda, et kui tavapärasel õppetöös ühes ruumis viibides on kontakt pikaajalisem ja sagedasem, siis eksami sooritamiseks kogunetakse üheks korra ja üldjuhul lühemaks ajaks. See omakorda vähendab kontaktide arvu ja aitab koostöös ruumis hajutatuse nõudega nakkusohtu väiksemana hoida.

Õppijate ja huvitegevuse harrastajate hajutamisel on minimaalseks nõudeks 2 + 2 nõue, samas on mõistlik, et kooli pidaja või huvitegevuse pakkuja võtab eesmärgiks tagada võimalikult suur hajutus nii õppehoones sees viibides kui ka õppeks ja huvitegevuseks kasutataval muul territooriumil, näiteks praktikabaasis, koolistaadionil vms.

Koos füüsiliselt ruumidesse kogunemisega on senisest veelgi olulisem ühiskasutatavate asjade piisav desinfitseerimine ning ruumide pidev õhutamine. Selleks loob võimalused asutuse pidaja, aga oluline on, et kõik õppetöös ja huvihariduses osalevad isikud, nii õppijad, harrastajad kui ka õpet korraldavad isikud, teeksid asutuse ruumides viibides omalt poolt kõik, et nakkuse levikut piirata.

Kaitsemaski kandmine ei ole eelnõu kohaselt kohustuslik, aga riskirühma kuuluvate huvitegevuse harrastajate, õpetajate, kõrgkoolides õpet korraldavate akadeemiliste töötajate, õpilaste ja üliõpilaste jaoks on maski kandmine ja muude isikukaitsevahendite kasutamine tungivalt soovituslik.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 4 täiendatakse VV korraldust nr 77 punktidega 3⁴–3⁶.

3⁴. Muudatusega täiendatakse korraldust mootorsõidukijuhi koolituse, autojuhi koolituse ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolituse osas ja lubatakse nende koolituste korraldamine, kui koolitusel järgitakse eritingimusi. Eritingimuste kohaselt on lubatud koolitusi läbi viia, kui õppesõidus osaleval õpetajal ja õpilasel puuduvad COVID-19 haigusnähud, autos võib samal ajal viibida koos kaks inimest, õppesõidukis peavad olemas olema desinfitseerimisvahendid ja pärast iga sõidutundi puhastab õpetaja auto rooli, käigukangi, käsipiduri ja muud pinnad, mida autoroolis olnud õpilane on katsunud. Selleks tuleb kasutada pindadele sobilikku desinfitseerivat lappi. Puutepindade puhastamine on vajalik, sest puutepinnad saastuvad kõige suurema tõenäosusega ja on seega võimalik nakkuse levikutee. Samas on puutepindade puhastamine praktikas üsna lihtsasti ja kiiresti teostatav. Saastuda võivad sõiduautos ka muud pinnad, kuid nende kaudu on haigustekitaja levik väiksema tõenäosusega. Iga sõidu järel kogu autosalongi terviklik puhastamine (sh tekstiil) ei ole praktikas teostatav. Küll aga on vaja autosalong terviklikult puhastada, kui autos on viibinud teadaolev COVID-19 haigust põhjustava SARS-CoV-2 koroonaviirusega nakatunu. Lisaks võivad soovi korral õpilane ja õpetaja sõidu ajal kanda isikukaitsevahendeid (nt näo kaitsemaski, visiiri vms sobivad lahendused).

Koolituste teooriaõpet on võimalik korraldada distantsilt digitaalseid vahendeid kasutades koolitusasutuse hoones viibimata ja see võib nii ka jätkuda. Sõiduõpet ei ole võimalik distantsilt korraldada, seepärast on oluline järgida eespool nimetatud eritingimusi. Sõiduõppe lubamine kujunenud olukorras on hädavajalik eelkõige liiklusohutuse tagamiseks ja kutseliste autojuhtide ametikoolituse läbimise võimaldamiseks. 2019. aasta statistika kohaselt koolitati Eestis veidi üle 15 000 B-kategooria sõidukijuhi, millele lisanduvad veel C-, D-, E- ja T-kategooriate kursused, mida pole samuti võimalik läbida kaugõppena. Nimetatud kursuste lõpetajaid oli eelmisel aastal ca 4000. Mootorsõidukijuhtide koolituse korraldavaid ettevõtteid on Eestis 205, autojuhi ametikoolitust viib läbi 29 ettevõtet ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolitust 6 ettevõtet. 2019. aastal läbis kõiki nimetatud koolitusi kokku 37 341 inimest.

Sõiduõppe lubamisega ei saa nakkusriski lõpuni välistada, kuid seda saab maandada tõenduspõhiste ja praktikas rakendatavate meetmetega. Tuleb arvestada, et SARS-CoV-2 viiruse oht ei pruugi lõplikult taanduda niipea ning sellest tulenevalt on asjakohane valdkonnal tegevusi planeerida viisil, et see oleks võimalikult nakkusohutu ja samas ka praktikas reaalselt teostatav.

Teiste riikide praktikast võib esile tuua, et Taanis on autokoolide töö lubatud teatud nõuete täitmisel. Õpetajatel ja õpilastel ei tohi esineda haigusümptomeid. Sõiduõppe autos on lubatud üks õpilane korraga, teooriaõppel tuleb hoida ruumis 2 m distantssi, kehtib käte desinfitseerimise nõue. Lätis on autokoolide tegutsemine taasavatud alates 14. aprillist 2020. a. Õpperuumis tuleb hoida 2 m distantssi, kehtivad desinfitseerimise ja õhutamise nõuded. C- ja D-kategooria sõidueksami sõidukisse on paigaldatud läbipaistev vahesein.

3⁵. Muudatusega võimaldatakse alates 5. maist 2020. a Sisekaitseakadeemiale Politsei- ja Piirivalvekolledži korduslõpueksamite läbiviimist. Politsei- ja Piirivalvekolledži korduslõpueksami sooritavad õppurid, kes on akadeemiast lõpueksami sooritamata jätmise tõttu eksmatrikuleeritud ning nüüd teevad korduslõpueksami eksternina. Korduslõpueksamit sooritab kokku 15 õppijat. Korduslõpueksam viiakse läbi hajutatult ja eksamit sooritab kuni 2 õppijat korraga.

3⁶. Muudatuse kohaselt lubatakse siseruumides treenimine Kultuuriministeeriumi nõusoleku alusel sportlastele, kes on oma sportlikult tasemelt vähemalt Eesti täiskasvanute koondise kandidaadid ja kui treeningute korraldaja koos spordiobjekti omanikuga on taganud desinfitseerimisvahendite olemasolu. Võistkondlike sportmängude täiskasvanute koondised, kes vajavad praegu treenimiseks luba siseruumides, on korvpalli, võrkpalli, käsipalli, jäähoki ja saalihoki koondised. Kui spordiala eripärast tulenevalt kuuluvad täiskasvanute koondisesse alla 18-aastased sportlased, siis nende puhul on vajalik esitada täiendavalt lapsevanema nõusolek.

Treeningute ohutuks läbiviimiseks koostab Kultuuriministeerium vastavad juhendid.

Mõju viiruse levikule on eritingimuste ja soovitude järgimisel väike, sest sihtrühma suurus on väike ja hajutatud erinevatele spordiobjektidele. Erinevad koondised omavahel kokku ei puutu. Sihtrühm on ka tavaolukorras harjunud haiguste vältimiseks ettevaatusabinõusid kasutama. Audentese spordikeskuses on eriolukorra ajal osa sihtrühmast olümpiaks ettevalmistumise eesmärgil siseruumides treeninud ja see on ennast õigustanud. Mõju ühiskonnale on kaudne ja avaldub pärast eriolukorda sportlaste heade tulemuste ja medalivõitude järel positiivsete emotsioonide, eduelamuse ja suurema sotsiaalse sidususe kaudu. Samuti on oluline sihtrühma parem füüsiline ja vaimne heaolu. Mõju majandusele, tööturule ja inimeste toimetulekule on väike, sest sihtrühm on väike. Spordiobjektide avamine tippsportlastele annab treeneritele ja abipersonalile võimaluse naasta tööle ning tulu teenimise võimaluse ka spordiobjektide omanikele. Mõju järelevalve koormusele märgatavalt ei suurene, võib tekkida pistelise kontrolli vajadus.

Korralduse punkti 1 alapunkt 5. Muudatuse kohaselt ei kehti punktis 3 sätestatud piirang avalike jumalateenistuste ja teiste avalike usuliste talituste läbiviimisel siseruumides, kui järgitakse peaministri 24. märtsi 2020. a korralduse nr 45 punktis 1 sätestatud liikumisvabaduse piiranguid, s.o 2 + 2 reeglit ja tagatud on desinfitseerimisvahendite olemasolu.

Usuliste ühenduste registrisse on kantud 598 usulist ühendust. Piirangu kaotamine taastab hinnanguliselt 500 usulise ühenduse avaliku tegevuse, mis toob kaasa orienteeruvalt 400 avalikku jumalateenistust nädalas. Otseselt ja kaudselt mõjutatud inimeste hulk sõltub usuliste ühenduste suurusest ning aktiivsusest. Kaudne mõju on usuliste talitustel osalevate inimeste perekonnaliikmetele, kes talitustel ise ei osale.

Punkti 1 alapunktiga 6 sätestatakse, et järelevalvet korralduses sätestatud tingimuste üle üldkorrakaitseorganina Politsei- ja Piirivalveamet. Autojuhi koolituste korraldamise nõuetest kinnipidamise üle teeb järelevalvet lisaks ka Maanteeamet.

Punktis 2 nähakse massiteabevahendite valdajatele ette kohustus avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta. Korralduse viivitamatu avaldamise kohustus on vajalik, et kõik puudutatud isikud oleksid teadlikud eriolukorraga seotud piirangute leevendamisest.

Punkt 3. Korralduse punkti 1 alapunktid 1 (õues rühma suuruse piirang) ja 4 (mootorsõidukijuhi koolituse, autojuhi koolituse ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolituse sõiduõppe korraldamisega seonduv, Sisekaitseakadeemia erisus, Eesti täiskasvanute koondise siseruumides treenimine) jõustuvad korralduse allakirjutamisel, alapunkt 2 (muuseumide ja muude näitusasutuste avamine) jõustub 11. mail 2020. a ja alapunkt 3 (haridus) jõustub 15. mail 2020. a, alapunkt 5 (jumalateenistused) jõustub 10. mail 2020. a. Korralduse punkti 1 alapunktiga 6 tehtud muudatused jõustuvad vastavalt iga selles viidatud sätte jõustumisele.